

HELG OVER BISKOPSHAVN

NR. 1 - 2019 - 61. ÅRG.

Gjentar suksessen: Sangen om St. Sunniva

Side 13

Dekorert av Kongen
Side 2-3

Overnattet i kirken
Side 4

**Julegudstjeneste med
«ekte» Jesus-barn** Side 17

Gymgeneralen på Lynghaugen

Da Berit Helvik Larsen sa ja til en prat med Helg, forsikret hun samtidig at «der er ikke noe spesielt med meg». Og jeg svarte at det kunne hun jo prøve å fortelle til noen andre – de kom heller ikke til å tro henne.

TEKST OG FOTO: THRUDE DEISZ

SPREK 90-ÅRING: – *Trening virker befordrende på både helse og humør. Det henger sammen, og hvis vi kjenner vi at vi brygger på noe – da hjelper det faktisk veldig ofte med fysisk aktivitet, sier Berit Helvik Larsen.*

«Flott småpiker» lyder en kraftig stemme fra Storsalen» i Biskopshavn Kirke. Klokken er 10.30, og onsdagstrimmen er i gang. En gruppe glade damer gyver energisk rundt til fengende musikk under ledelse av en snerten trener i sort habitt med dus rosa vest over.

Når dette leses har hun rundet de 90, og er for lengst tilbake fra turen til slottet, der hun takket for Kongens fortjenestemedalje, som hun fikk overrakt i november.

KRAFTSENTERET HOLDER OSS OPPE

Berit Helvik Larsen begynte i «Viking» som 5-åring. Der holder hun på ennå – som trener – fire dager i uken. Hun gikk gradene, kom kjapt med i elitetroppen – reiste på stevner og oppvisninger, blant annet til Lillehammer, der hun fikk tilbud om videre turnutdannelse i Sverige. Hun har gått Idrettshøyskolen på Dombås for å lære om eldregymnastikk, og hatt en lærerik studieuke for turnere i Tyskland – i regi av Bergen Bystyre.

Damen er dynamisk, og et overbevisende eksempel på hva regelmessig – og intelligent – trening faktisk kan føre til –

også når folk ikke er ungsauer lenger. Her er det plan og system. Ingen tilfeldig vifting med ekstremiteter. Hun vet hvordan kroppen virker, og forklarer grundig hvorfor hver øvelse skal gjøres akkurat slik for å oppnå best mulig resultat.

Spesielt viktig er «kraftsenteret», som skal holde oss oppegående resten av livet. Det går fra navlen, ned mellom benene, og opp i korsryggen blir vi fortalt. Samtidig presiseres at det er vår egen kropp vi holder på med – hver enkelt må kjenne etter, og vite hva som er bra for den. Vi skal altså ikke overdrive. Selv om alle er yngre enn treneren, er det ikke til å underslå at vi kjenner det både hist og pist til tider.

– IKKE BLI SITTEDE

«Hun tar seg systematisk av hver minste muskel og er veldig motiverende», sier en fornøyd utøver. «Og så er hun et fantastisk forbilde for oss» tilføyer en annen. Jeg smiler lenge etter at jeg er kommet hjem. Det er faktisk ganske festlig!

Det var for øvrig den alltid engasjerte Annik Frølick – hennes nabo på Lynghaugen – som for 20 år siden klarte å overtale Berit Helvik Larsen til å starte opp eldretrimmen i

TRIMGENERALEN MED NOEN AV «SMÅPIKENE»: Berit Helvik Larsen startet opp eldretrimmen i Biskopshavn for 20 år siden, og er fortsatt aktiv. (Foto: Tor Martin Koppang)

Biskopshavn. Da måtte det bli på onsdagen – som var den eneste ledige ukedag hun hadde. Hun føler det faktisk som en viktig oppgave, dette å få folk til å begripe at kroppen skal brukes:

- Vi er rett og slett ikke skapt for å sitte stille. Da visner vi på rot, sier hun.
- Jeg har jo vært heldig og hatt god helse, men de fleste kan få til noe der de er! Man kan oppleve sykdom og tilbakeslag – likevel må man prøve, ikke bare bli sittende i elendigheten.

Hun har for øvrig også hatt sine «knekk», bokstavelig talt. En ankel om gangen. Dessuten har hun en flunkende ny hjerteklaff, og hun skryter av den fantastiske fysioterapeuten på Haukeland sykehus; han danset vals rundt sengen med henne – bare dager etter at hun hadde hatt operasjonen! Etterpå gikk de i trapper!

JULEVERKSTED FOR BARNEBARN OG OLDEBARN

Ellers er hun sandviksjente, og tok gymnaset på Tanks – der hun tilbragte siste året på dobbeltpult med gutten som senere ble hennes ektemake og far til de fem barna deres. Det ble et godt liv. Men hun vet at da hun ble enke for tyve år siden, var intens aktivitet og gymmen god å ha.

Berit beretter henrykt om hytteliv og skiglede på Ustaoset – hvor hun også koser seg med å råkøre på spark. Ingen angst for lårhalsene der i gården. Ikke for bilkjøring heller. Etter denne praten fliste hun av gårde i sin lille bil for å klage på en

nyanskaffet spisestuestol som manglet en skrue. De siste 20 årene har hun montert slikt selv, ungene har det jo så travelt, dessuten trives hun med slike sysler.

Hun har femten barnebarn og to oldebarn, og stiller årlig i stand juleverksted for hele hurven. I det hele tatt: Berit nyter livet og håper å få holde på lenge ennå. Det gjør vi også. Tusen takk for innsatsen så langt. Vi gratulerer med en høyst fortjent medalje og ønsker et fortsatt velsignet nytt år!

FEIRET RUND DAG: Kari Eldholm overrakte presang fra trimjengen, holdt tale og leste spesialbestilt hyldningsdikt – skrevet av Liv Manseth.

Lys Våken i kirken

Lørdag 26. januar møtte 39 sjetteklassinger opp i kirken for å overnatte der.

AV INGRID AMELIA FLOEN UTBJOE

OVERNATTET I KIRKEN: Noen av deltakerne har tidligere vært tårnagenter, andre har gåttlgår i barnekoret og flere er døpt i Biskopshavn kirke. Da de var tårnagenter løste de mysterier og hemmeligheter i kirken, nå skulle de sove i kirkerommet. (Foto: Thrude Deisz)

Endelig var helgen her og det var klart for Lys Våken i Biskopshavn kirke. Lys Våken betyr å være våken for det som skjer rundt oss.

Lørdagen var det øvelse til gudstjeneste som sjetteklassingene deltok på. De øvde på drama i kirkerommet, tekstlesning og salmer. Det var god stemning og glade deltakere da de skulle lage klart til taco. Halve gruppen var med å lage klart til taco, mens andre halvdel var kreativ og dekorerte telysholdere og lagde armbånd.

Etter maten byttet de, så den andre halvdel var med å rydde av. De var

flinke og engasjerte med å hjelpe til både før og etter måltid. Så var det tid for historie. De samlet seg i en ring i storsalen og hørte trosopplærer Hilde Trovåg lese H. C. Andersens eventyr Den stygge andungen.

Det var rom for diskusjon og etisk refleksjon etter historien, hvor aktuelle tema ble tatt opp, som hvordan er vårt selvbilde? Er vi rask til å dømme folk etter utseende? Etter en god samtale tok 11-åringene med soveposer, puter og lørdagssnop og satte seg godt til rette: Det var rigget for filmen «Yohan barnevandrer» i Småsalen sammen med kapellan Håkon Økland Kinsarvik.

Morgenen etter var det tid for å pakke og rydde kirkerommet klart til gudstjeneste før felles frokost. Kapellan Håkon Økland Kinsarvik var med lørdag og søndag, frivillig Anne Merete Hjønnvåg var med hele døgnet, frivillig Sivert Klepestø Klokk var med og sov i kirkerommet og frivillig Astrid Floen var med som kjøkkenhjelp både lørdag og søndag.

Tusen takk til alle 39 flotte deltakere og med god hjelp fra frivillige som var med og gjorde helgen helt super!

Kirkevalget
8.-9. sep. 2019

Vil du være med og styre kirken vår?

Høsten 2019 skal det velges 7000 medlemmer til menighetsrådene i Den norske kirke. Som medlem i menighetsrådet kan du ha stor innflytelse på de lokale oppgavene og utfordringene i din kirke. Bli med!

TEKST: KAROLINE ROSSGÅRD SALHUS

Kirkevalget holdes samme dag som kommune- og fylkestingsvalget. Valgdagen i år er 9. september. Noen kommuner har også valg 8. september, og du kan forhåndsstemme fra 10. august.

Kirkevalget er viktig for kirken vår! Det er de valgte ledere i menighetsrådet, kirkelige fellesråd, bispedømmerådet og Kirkemøtet som har myndighet til å bestemme hvilke oppgaver kirken skal prioritere. Kirkevalget sikrer at kirken er en demokratisk organisasjon, og alle som er medlemmer i Den norske kirke, og som fyller 15 eller mer i løpet av 2019, kan stemme.

To valg

Direktevalg på fire leke medlemmer av bispedømmerådet finner sted samtidig som menighetsrådsvalget. Til de regionale bispedømmerådsvalgene vil det foreligge lister fra nomineringsgrupper og en egen nominasjonskomité.

Bispedømmerådet er det regionale leddet mellom kirken sentralt og lokalt. Medlemmene av bispedømmerådet utgjør også Bjørgvins medlemmer av Kirkemøtet, som er det høyeste organet i Den norske kirke.

For menighetsrådene sier det nye regelverket at det skal nedsettes en nominasjonskomité på tre personer som skal lage en liste. Det er i tillegg anledning for andre til å levere inn egne kandidatlistene innen 30. april 2019.

Forslag til kandidater til menighetsrådet kan meldes til nominasjonskomiteen i din lokale menighet. Kandidatene må være medlemmer av Den norske kirke, de må bo i soknet, og være fylt 18 år innen 2019. Det skal velges fra 4 til 10 medlemmer i menighetsrådet.

Interessant og trivelig

Det er menighetsrådet som leder menighetens virksomhet der du bor. Som medlem i menighetsrådet kan du derfor ha stor innflytelse på de lokale oppgavene og utfordringene i din kirke. For at velgerne skal få vite mest mulig om kandidatene må du gi en presentasjon av deg selv og din bakgrunn når det gjelder arbeidserfaring og interesser. Det er også viktig å si fra om hvilke saker og arbeidsområder du vil prioritere i menigheten din.

Menighetsrådet møtes 2–5 ganger i halvåret. I tillegg har de en representant i Kirkelig fellesråd – som er det organet som tar seg av administrative og økonomiske oppgaver på vegne av soknene.

En undersøkelse viser at et stort flertall trives og opplever det som meningsfylt å være med i menighetsrådet. 85 prosent

TRENGER KANDIDATER: Kirkevalget finner sted samtidig med kommunevalget, og med mulighet for forhåndsstemming fra 10. august. (Arkivfoto: Kirken.no)

synes vervet er mer eller like tilfredsstillende som de hadde forventet. Menighetsrådets arbeid spenner over mange temaer, blant annet miljø og rettferdighet, jus og økonomiforvaltning, gudstjenester, misjon, barne- og ungdomsarbeid, trosopplæring, kirkemusikk, ansettelse og samarbeid med frivillige.

Alle lister til menighetsråds- og bispedømmerådsvalg skal være innlevert innen 30. april. Ta kontakt med din lokale menighet for mer informasjon om du ønsker å engasjere deg, og se mer informasjon om kirkevalget på kirken.no/valg

Ti gode grunner til å være med i menighetsrådet

1. Du bidrar til å holde lokalkirken levende
2. Du blir del av et kristent fellesskap
3. Du gjør en viktig jobb for fellesskapet
4. Du kan sørge for et trygt og godt fritidstilbud for barn og unge
5. Du får innblikk i og påvirker de demokratiske prosessene i kirken
6. Du får et nytt nettverk i lokalmiljøet ditt
7. Du kan sørge for at din kirke er en åpen og inkluderende kirke
8. Du preger aktivitetstilbudet i nærmiljøet ditt
9. Du får nyttig styreefaring som du kan bruke i andre sammenhenger
10. Du kan oppdage nye sider ved deg selv

Nattverdiskalk av sølv funnet i gjenbruksbutikk

Osvald Hindenes gjorde store øyne da han i vår var i ferd med å pakke ut en kasse ved NLM Gjenbruk Bergen på Haukeland i Arna – og der fant en nattverdiskalk av sølv.

TEKST OG FOTO: AUDUN STØLÅS

FANT NATTVERDSKALK I SØLV:

– Overraskelsen var veldig stor og jeg fikk en følelse av ærbødighet, sier butikkleder Martin Risøy. Til venstre: Frivillig Bjørg Marit Stølås.

– Overraskelsen var veldig stor og jeg fikk en følelse av ærbødighet ved å stå med en slik hellig og vigslet kalk i hendene. Den kan ha vært i bruk i generasjoner, sier Osvald Hindenes..

Han sier at de ikke vet hvem som leverte kalken til butikken. Kassen den lå i kan ha blitt levert direkte i butikken, eller den kan ha blitt levert når butikkens sjåfører var ute og hentet gjenstander hos folk.

VERDT FLERE TUSEN

Hindenes kontaktet kirkebyggsjef Arne Tveit i Bergen kirkelige fellesråd, som igjen kontaktet alle menigheter i Bergen. Men ingen av dem var blitt frastjålet noen slik kalk.

– Kanskje kan den komme fra en nedlagt frikirke. Jeg vet ikke. Kalken har inngravert et kors på den ene siden og den

har en liten tut, som gjør det lettere å helle vin over på de mindre kalkene som nattverdsgjestene bruker. Dette gjør at vi er helt sikre på at det er en nattverdiskalk, og ikke for eksempel en blomstervase, sier Hindenes.

Den 23 centimeter høye kalken er produsert av gullsmed M. Aase og er merket med 830. Den er blitt taksert av Blomqvist kunsthandel, der seniorkonsulent Annmari Ellila Knutsen anslår verdien til 3.000-4.000 kroner.

Gullsmed Opheim, som nå holder til der gullsmed Aase holdt til tidligere, har uttalt at en ny kalk vil koste opp til 15.000 kroner. Kalken har et korrosjonslag på innsiden, noe som tyder på at det kan ha stått vin i kalken over lengre tid.

Styret for Gjenbruksbutikken har gjort vedtak om at de ikke ønsker å selge kalken, men heller gi den til Arna menighet.

BRUKTE MØBLER: Butikkleder Martin Risøy og styreleder Knut Mæstad slapper av i butikkens møbelavdeling.

DRIVES AV FRIVILLIGE: Aud Høiland, Jorunn Hindenes og Berit Nøttveit er blant de om lag 50 frivillige som holder Gjenbruksbutikken på Haukeland i gang.

EN PRAT I KAFFEKROKEN

NLM Gjenbruk på Haukeland har vært i drift siden 2010. Det er om lag 50 frivillige medarbeidere som holder butikken åpen hver onsdag, torsdag og fredag mellom klokken 12 og 17 og lørdag mellom 11 og 15. Noen av dem er på jobb to ganger i uken, mens andre er der en gang i måneden. Hver tirsdag er det dugnad og da blir nye ting som er kommet inn stilt ut, slik at det er klart til butikken åpner onsdag klokken 12.

- Alle frivillige er like viktige i dette fellesskapet, sier butikkleder Magne Risøy.
- Arbeidet er lagt opp slik at alle kan være med. Medarbeiderne opplever jobben som meget meningsfull og vi har nesten aldri noe sykefravær.

Gjenbruksbutikkene er et moderne misjonseventyr som alle gleder seg over, fra de som kan gi fra seg gjenstander de ikke lenger har bruk for uten å måtte kaste det i bosset, til kundene som får kjøpt ting de ønsker til en rimelig pris.

De frivillige opplever arbeidet som svært givende og meningsfullt, ikke minst fordi fattige mennesker rundt i verden får hjelp av de pengene som kommer inn. Noen av disse prosjektene er støttet av Norad. Dessuten er denne virksomheten bra for miljøet.

NYINNREDET: Klesavdelingen i annen etasje er nyinnredet. Fra venstre styreleder Knut Mæstad, Elin Skoge og Alfhild Sæverås.

I tillegg til dette trekker Osvald Hindenes frem kaffekroken i butikken. De som ønsker kan her sette seg ned, ta en kaffe og en vaffel og få seg en prat med en av de ansatte.

– Vi vet at denne møteplassen betyr veldig mye for mange av våre kunder, sier Hindenes.

HAR ØKT OMSETNINGEN

Butikken på Haukeland er en av de 33 gjenbruksbutikkene som Norsk Luthersk Misjonssamband (NLM) driver rundt i landet. De om lag 1.700 frivillige sørger for en samlet omsetning på 63 millioner.

- Det er mange kunder som roser butikken på Haukeland for at alt er så pent og ryddig der og for at alle de frivillige som jobber der er så hyggelige, sier Bjarte Rydland, daglig leder for NLM Gjenbruk.

Også han fremhever kaffekroken – som alle NLMs gjenbruksbutikker har – som viktige møteplasser for mange mennesker.

- Hvis noen av våre besøkende ønsker å samtale om det viktigste i livet, så er vi her også for det, sier Rydland.

Fakta

NLM Gjenbruk

- NLM Gjenbruk driver 33 gjenbruks-butikker over hele landet – fra Tromsø i nord til Kristiansand i sør.
- Rundt 1700 frivillige står på hver uke for å holde butikkene åpne.
- Overskuddet går til Norsk Luthersk Misjonssamband (NLM). NLM har et stort arbeid med mange prosjekter og utsendinger i Afrika, Sør-Amerika og Asia, i tillegg til Norge.
- Dette er penger som utgjør livsviktige forskjeller for barn, unge og voksne i den tredje verden.
- NLMs prosjektside skolehelsevann.no forteller mer om hva pengene går til.
- NLM Gjenbruk trenger flere frivillige medarbeidere. Du får ikke lønn, men får bli med i et godt sosialt miljø og får møte mange blide kunder.
- Mer informasjon: nlmgjenbruk.no

Abbedissen

begravelsesbyrå as

Fyllingsdalen Døgnvakt 55 15 40 90
 Åsane Døgnvakt 55 25 31 00

TILLITEN TIL OSS VIL BLI GODT IVARETATT

www.abbedissen.no

Åsane

Begravelsesbyrå

v/ Johannes R. Blom

55 18 90 00 Døgnvakt

E-post: aasane-b@online.no
 TERTNESVEIEN 99 (Hildes Blomster AS)

Koba Christensen

BEGRAVELSESBYRÅ

129 års erfaring - Din trygghet i en vanskelig tid.

- Gratis samtale i hjemmet
- Egen blomsteravdeling
- Alle prisklasser - forhåndspris
- Gravmonumenter

Dreggsallm, 5003 Bergen **Telefon: 55 300 800** post@koba.no, www.koba.no

Bergen & Omegn

BEGRAVELSEHJELP
 POLDEN

- vi utfører alt det praktiske eller tilrettelegger
 for pårørende som ønsker å gjøre noe selv

Knut Helge Polden Espen Polden Heine Polden Cathrine Polden Misje

Døgntelefon: 55 21 44 50 • mobil: 917 51 700
www.bergenogomegn.no

AVD. BERGEN

Teatergt. 20
 5010 Bergen
 Tlf: 55 21 44 50

AVD. SOTRA

2. etg på Shellstasjonen
 Sarfor, 5353 Strømme
 Tlf: 55 21 44 50

BERGEN

GRAVFERDSHJELP

HVORFOR BETALE MER FOR SAMME TJENESTER?

VI HAR FASTPRIS PÅ GRAVFERD MED SEREMONI 29.500,- INKLUDERER ALT DU TRENGER.

DØGNVAKT 55 98 80 00

BERGENGRAVFERDSHJELP.NO
 LUNDHAUGEVEIEN 14, 5221 NESTTUN

Arna

GRAVFERDSBYRÅ

Vi kan hjelpe til med rådgivning og tilrettelegging ved begravelser og bisettelser.

Døgnvakt 55 24 08 08
www.arna-gravferdsbyraa.no
 Lakslia 13 • 5261 Indre Arna

FANA & FYLLINGSDALEN

BEGRAVELSESBYRÅ

HVORFOR BETALE MER FOR SAMME TJENESTER?

VI HAR FASTPRIS PÅ GRAVFERD MED SEREMONI 29.500,- INKLUDERER ALT DU TRENGER.

DØGNVAKT 55 13 40 04

FF-BEGRAVELSESBYRÅ.NO
 LUNDHAUGEVEIEN 14, 5221 NESTTUN

Begravelsesbyrået for byen og distriktet

Solstrands

Begravelsesbyrå as

www.solstrands.no
post@solstrands.no

DØGNVAKT • 55 55 16 16

Vår erfaring – din trygghet

Medlem av
 VIRKE
 GRAVFERD

Dåp, konfirmasjon eller bryllup?

Vi har det du trenger for å dekke ditt nydelige festbord!

Stort og unikt utvalg i norske håndlagde lys, servietter, løpere, lysestaker, skåler, silkeblomster, bordkort m.m.

Fjøsangerveien 207
 55 31 80 01

Løiten Lys Bergen

Løiten
 Lys

www.loiten-lys-bergen.no

GRAVMINNER

Løvaas
 Naturstein

Tlf. 55 92 25 30 • Espehaugen 54, 5258 Blomsterdalen

Man- fre kl. 9.00-17.00. Lørdag stengt.

www.lovaasnaturstein.no

Har du et oppriktig ønske om å hjelpe?

Felles for de frivillige i Kirkens SOS er at de har et oppriktig ønske om å være til hjelp. De blir inspirert av å bruke fritiden sin til å være et fortrolig medmenneske.

TEKST: KIRKENS SOS

KIRKENS SOS TRENGER FLERE FRIVILLIGE: Mange opplever at det er både nyttig og fascinerende å erfare hvordan det å være en god samtalepartner kan bidra til å gi håp. I ytterste konsekvens kan en slik samtale redde liv. (Illustrasjonsfoto: Torstein Ihle/Kirkens SOS).

Kirkens SOS er en anonym tjeneste. De frivillige vet ikke hvem de prater med og vet ingen ting om innringer eller innskrivers bakgrunn, kun det som blir fortalt der og da.

De frivillige i Kirkens SOS er like ulike som dem som tar kontakt! Noen har så vidt passert 20 år og andre nærmer seg 80. Noen er studenter og ønsker å lære mer om å møte mennesker i krise, noen er i full jobb og gir likevel av sin knappe fritid til folk som sliter og andre er ressurssterke pensjonister som ønsker å dele av sin livserfaring med andre.

Landets største døgnåpne krisetjeneste

Hvert år besvarer Kirkens SOS nesten 200.000 henvendelser på telefon og internett, men en av tre får ikke svar. Flere frivillige trengs derfor for å kunne fortsette det gode arbeidet og hjelpe enda flere.

Kirkens SOS ønsker frivillige av begge kjønn velkomne, og håper stadig på at flere menn kunne tenke seg å bidra. Det er langt flere kvinner enn menn blant de frivillige per dags dato.

Kirkens SOS er landets største døgnåpne krisetjeneste på telefon og internett. Det er nærmere 1000 engasjerte frivillige rundt om i landet som til sammen besvarer alle henvendelser

på dagtid, om natten, på hverdager og fridager. Kirkens SOS sin visjon er å gi håp til mennesker i krise og utøve Jesu nestekjærlighet i praksis.

Det handler om å være et medmenneske som lytter med respekt og er en god samtalepartner når livet utfordrer. Selvmordstanker er tema i omkring 10 prosent av samtalene på telefon og hele 50 prosent av samtalene på soschat.no.

Det handler om likeverd og respekt

Kirkens SOS stiller ingen spesielle krav til bakgrunn, det er viktig med stort mangfold – like stort som blant dem som tar kontakt. Noen har en sterk kristen tro og andre stiller seg mer undrende. Vi har også frivillige med andre livssyn enn det kristne.

Det aller viktigste er at våre frivillige deler våre felles verdier om frivillighet, åpenhet, tilgjengelighet og anonymitet. De frivillige må også ha avstand til egne kriser og overskudd til å være en god samtalepartner for andre.

Og sist, men ikke minst, er det viktig at alle i Kirkens SOS har respekt for alle typer mennesker uansett sosial eller kulturell bakgrunn, religiøs overbevisning, kjønn eller seksuell legning.

Noe for deg?

Er du nysgjerrig eller ønsker å vite mer om hvordan det er å være frivillig i Kirkens SOS? Ta gjerne kontakt med ditt lokale SOS-senter.

Vi er til stede i Troms, Trøndelag, Møre og Romsdal, Rogaland, Agder, Vestfold, Østfold, Telemark, Hedmark og Oppland, Hordaland og Oslo. Ta en titt på våre nettsider kirkens-sos.no/om-kirkens-sos/lokale-sentre – og ta gjerne kontakt.

VI TRENG FRIVILLIGE.

Har du tid til å bry deg og lyst til å utvikle deg? Kvart år svarar vi samla kring 200 000 samtalar via telefon og internett, likevel er det ein av tre som ikkje får svar.

Les meir og meld di interesse på kirkens-sos.no

Å snakke med folk om livet gir mening.

Hvem var biskop Claus Pavels?

Hvem var denne biskop Pavels, som i 1819 satt i Bergen og hørtes ut som om han kjedet seg litt?

TEKST: LISE MCKINNON

SKREV DAGBOK I NORGES SKJEBNETID: Claus Pavels dagbøker fra tiden 1812-1822 er en viktig kilde til tiden da Norge ble etablert som en selvstendig stat, men for oss i dag er det kanskje like mye de dagligdagse hendelsene i Bergen det er underholdende å lese om. (Illustrasjon: Portrett av Claus Pavel, malt ca. 1820. Ukjent kunstner)

For ganske nøyaktig 200 år siden, i januar i året 1819, satt biskop Claus Pavels i Bergen og skrev i dagboken sin. La oss ta en titt på hva han skrev 1. januar: «Jeg har i disse Dage været i Strid med meg selv, om jeg ogsaa i det nye Aar burde fortsætte denne Dagbog. Det er dog, og synes alt mere og mere at vorde, næsten lutter Bagateller, som jeg nu har at nedtegne, og dertil medgaaer dog virkelig megen Tid. Naar jeg har skrevet en Slump Embedsbreve, har indpakket, forsegleet og afsendt vidtløftige Expeditioner, har indført i Annotationsbogen, hvilke Breve ere ankomne og afgaaede: ofte ønsker jeg da, selv i denne min Eensomhed at have Resten af Aftenen for mig selv, læse eller ligge udstrakt i Sophaen i et livsaligt far niente; men saa forestaar Dagbogs-krivningen endda, og er mig mangen Gang ret udmattende».

Hvem var så denne biskop Pavels, som i 1819 satt i Bergen og hørtes ut som om han kjedet seg litt?

«VOKSTE OPP I STERK SOSIAL ISOLASJON»

Claus Pavels ble født på Kjørrefjord ved Vanse 1. august 1769. Han var eneste barn av residerende kapellan Claus Pavels og

Karen Tostrup. Faren døde før Claus ble født, og moren flyttet da hjem til sin far, fogd og kammerråd Anders Tostrup på gården Østhassel på Lista. Morfaren døde da Claus var syv år.

Norsk biografisk leksikon begynner et avsnitt slik: «Pavels vokste opp som enebarn i sterk sosial isolasjon», men i siste setning i samme relativt korte avsnitt, møter vi ham igjen i København der han beskrives som «en vittig, ironisk og politisk og teologisk svært radikal ung mann».

Det er riktig at Claus levde i sosial isolasjon som barn. Det fantes ingen «kondisjonerte» familier innen rekkevidde, og derfor var det heller ingen barn han kunne leke med – for bondebarna i omegnen fikk han ikke lov å være sammen med. Han sier selv at han ikke brydde seg om «Bønderdrengernes Leg» som han kunne se fra vinduet.

«Det er dog, og synes alt mere og mere at vorde, næsten lutter Bagateller, som jeg nu har at nedtegne, og dertil medgaaer dog virkelig megen Tid.»

Etter at morfaren døde, bodde han sammen med sin mor, en grandonkel, «en bigot Pæbersvend» og en grandtante som var presteenke. «Dette var min Barndoms Selskab» skriver han i sin selvbiografi. Om moren skriver han at hun hadde «en lys Forstand» og at hun var meget religiøs.

LYKKELIG I KONGENS BY

Etter at Pavels hadde lært å lese, ble det hans høyeste glede, blant annet leste han og øvde seg i å deklamere biskop Herslebs prekener. «I øvrigt var min Opdragelse overmaade god» skriver han. Han fikk en huslærer som han mislikte og som han ikke slapp unna før moren giftet seg igjen i 1780. Om sin stefar, kaptein, senere generalmajor og sjef for Det Bergenshusiske infanteriregiment, Jacob Ulrik Hoelfeldt, har Claus skrevet at «jeg skal stedse velsigne det Øieblik, da denne Hædersmand blev min Fader».

Fra 1882-1885 var han elev ved Katedralskolen i Kristiansand. Våren 1885 fikk han «Børnekopper» og var dårlig lenge. Men i september kom han til København for å gå opp til eksamen sammen med sine klassekamerater, og til tross for de mangler ved det pedagogiske opplegget på skolen som han gir uttrykk for i selvbiografien, har han tydeligvis lært noe. Han skriver at han for latin, gresk, historie og astronomi fikk laudabilis «med Udmærkelse», mens for teologi og hebraisk ble det laudabilis.

I København fant Claus Pavels seg godt til rette. Han ble medlem av en dansk-norsk studentklubb og var aktiv i en teaterforening. Mens han enda var student, gav han ut en diktsamling som ble godt mottatt. Teologisk embetseksamen avla han i 1789. Årene i København kalte han senere den lykkeligste tiden av sitt liv.

«DEN ULYKKELIGE KIELERFREDS SLUTNING»

Han virket siden som prest forskjellige steder både i Norge og Danmark, men trivdes ikke på mindre steder da disse ikke kunne by på kulturell og åndelig stimulans. Pavels giftet seg i desember 1799 med kjøpmannsdatteren Inger Marie (Maren) Fahsland og de fikk tre døtre.

Men så, i 1805 var han igjen i begivenhetenes sentrum, da ble han utnevnt til sokneprest i Aker og til slottsprest på Akershus. Han hadde i flere perioder tidligere ført dagbok, men fra 1812 frem til sin død i 1822 skrev han regelmessig, og dagbøkene hans har vært en nyttig kilde for historieforfattere som har behandlet tiden omkring 1814. Han var personlig ikke glad for at båndene til Danmark ble brutt ved Kieltraktaten, underskrevet 14. januar 1814. Fem år senere kommenterer han dette slik i dagboken:

«Fem Aar ere altså henrundne siden den ulykkelige Kielerfreds Slutning, siden den ugjenkaldelige Opløsning af det Baand, der i fire Aarhundreder havde forenet Norge og Danmark, siden jeg ophørte at være alle mine dyrebare danske Venners Landsmand. Ønske den svundne Tid tilbage, vil jeg ikke; det var ligesaa upatriotisk som frugtesløst. Norge har nu en fuldkomnere Regjeringsform, dets Indvaanere større Borgerfrihed end under det danske Scepter, og ihvor mange og store Savn vi endnu føle, kunde vi vel ikke med Rimelighed ventet os i den korte Tid, med de faa Resserourcer og den ringe Erfaring hos det lougivende Corps, bedre Kaar end de, vi ere i Besiddelse af (...).»

Pavels var en populær prest og han kjente mange i Christianias «høyere sosiale sirkler». En av Pavels jevngamle venner fra skoletiden som han kaller «den kjæreste af alle mine tidligere Ungdoms Venner», Peter Ulrik Magnus Hount, var også prest og dessuten eidsvollsmann. Pavels ble holdt godt orientert om det som foregikk.

BISKOP I BERGEN

Det er kanskje ikke så rart at Pavels klaget over «lutter Bagateller» der han satt som biskop i Bergen i 1819. Han fortsatte å holde seg godt orientert, fikk Rigstidende tilsendt og kommenterte hendelsene som ble omtalt der. Som biskop hadde han mange og varierte gjøremål, alt fra visitasreiser til inspeksjon av undervisningen på skoler. Han beklaget seg stadig over tilstanden på Christie Krybbe, og har mange hjertesukk over prester i Bergen Stift!

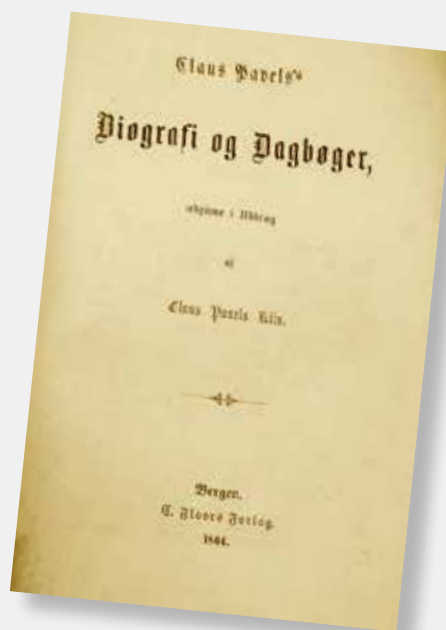
For oss i dag er det kanskje like mye de dagligdagse hendingene i Bergen det er underholdende å lese om: selskapsformen i Bergen, som tydeligvis var annerledes enn den han var vant til østfra, besøk på forestillinger gitt av Det Dramatiske Selskab, og han gir til og med en nøyaktig beskrivelse av hvordan man spiller filipine med nøtter.

Ironien og iakttagelsesevnen beholdt han livet ut, og han hadde ingen respekt for «tomme», fine titler.

LIKTE IKKE «NYSTEMTEN»

At Pavels også var konsertgjenger har gitt ham en birolle i Bergens musikkhistorie med noen små sitater. 21. februar 1819 skriver han: «Anden Afdeling af Aftenens Concert begyndte med en Violinquantet af den lille niaarsgamle Bull, Apothekerens Søn». Og 21. desember samme år: «Paa Concerten i Aften lagde den unge Bull for Dagen, hvilke Fremskridt han har gjort siden forrige Vinter. Han gjør Strøg (...) som hans Lærer Paulsen med sine stivere Fingre neppe er istand til at gjøre».

En av de aller siste innførlene i Pavels dagbok, fra 7. februar 1822, gjelder den samme unge musikanten: «Paa Concerten i Aften udførtes Hovedpartiet i en Trio af Apotheker Bulls lille Søn til almindelig Henrykkelse. Han har et stort musicalsk

DAGBØKER I UTVALG: Til venstre: Litografi av Claus Pavels laget av den danske kunstneren Emilius Ditlef Bærentzen (1799-1868). Til høyre: Tittelside fra «Claus Pavels' Biografi og Dagbøger, udgivne i Uddrag af Claus Pavels Riis» (C. Floors Forlag, 1864).

«Paa Concerten i Aften udførtes Hovedpartiet i en Trio af Apotheker Bulls lille Søn til almindelig Henrykkelse. Han har et stort musicalsk Talent, men det skal ogsaa være det eneste, hvortil han har Lyst eller Anlæg».

Talent, men det skal ogsaa være det eneste, hvortil han har Lyst eller Anlæg». Her har dagbokredaktøren lagt til en forklarende fotnote: «Den den gang 12 Aar gamle Ole Bull».

Avslutningen på konserten den 23. februar falt ikke i smak hos Pavels, og han skriver: «Erichsen declamerede nemlig Udsigten fra Ulrikken et Digt af Brun, og sang de to sidste Stropher, der indeholdt Ønsker for Bergens Flor og Velstand. Digtet selv har ei betydeligt Værd, og Erichsens entusiastisk ladende, monotone Deklamation forskjønnede det ingenlunde (...)».

Med dette sitatet dukker det imidlertid opp et problem som er vanlig når man skal gjøre utvalg og sitere fra gamle skrifter. I 1969 ble det utgitt et hefte på 25 sider som het «Bisp i Bergen». Det inneholdt et lite utvalg av sitater fra Pavels dagbøker. Forordet er bare undertegnet Frimann.

Fakta

Claus Pavels

- Claus Pavels (født 1. august 1769 på Kjørrefjord ved Vanse, død 16. februar 1822 i Bergen) var teolog, og virket som slottsprest på Akershus og sogneprest i Aker fra 1805.
- I Christiania ble han en populær predikant og kom med i byens ledende kretser.
- De politiske begivenhetene i årene omkring 1814 opptok ham sterkt. Til å begynne med var han varm tilhenger av Christian Frederik. Men han kom til å oppfatte prinsen som en svak leder og utviklet seg til en fornuftsmessig tilhenger av en union med Sverige.
- Pavels oppnådde Carl Johans gunst og ble i 1817 utnevnt til biskop i Bergen (der han etterfulgte Johan Nordahl Brun).
- Hans dagbøker fra tiden 1812-1822 utgjør fem trykte bind, og er en viktig kilde til begivenhetene i 1814 og etableringen av Norge som en selvstendig stat.
- Pavels opplyser selv at han begynte å føre dagbok i 1791. I 1805 lot han imidlertid nesten alt det skrevne tilintetgjøres.
- På 1860-tallet ble biskopens selvbiografi (Biskop Claus Pavel's Autobiographi, 1866) og utdrag fra dagbøkene utgitt av hans dattersønn, forfatteren Claus Pavels Riis (1826-1886, blant annet kjent for å ha diktet visen «Eg heiter Anne Knutsdotter»).
- Dessverre utgjør de trykte dagbøkene bare et utdrag av de originale dagbøkene, som dessverre ble brent av Pavels' dattersønn.
- Pavels vei på Minde (fra Slettebakksveien til Astrups vei), som fikk navnet i 1924, er oppkalt etter biskop Pavels.
- På dokpro.uio.no/litteratur/pavels/frames.htm kan du selv lese alle dagbøkene totalt 2107 sider.

KLIPPET OG LIMTE

Frimann gjengir hele sitatet om konserten den 23. februar, men utelater helt Pavels formastelige kritikk av Bergens nasjonalsang, linjen om at diktet ikke har verdi, er forsvunnet, det samme er ordene om at deklamasjonen ikke forskjønnet diktet.

Pavels familie fjernet en del av teksten fra dagbøkene, både når det gjaldt hans privatliv og ting han skrev om andre som kanskje var for krasse, før de skulle utgis.

Å utelate kan være greit når man gjør oppmerksom på det, men da Pavels dattersønn Claus Pavels Riis stod for utgivelsen av både selvbiografien og dagbøkene til sin bestefar, skriver han at han – for å gjøre lesingen lettere og unngå utelateltesstreker – hadde gjort det vi i dag kaller «å klippe og lime». Han har altså skrevet til der det trengtes for å få flyt i teksten – en heller tvilsom fremgangsmåte.

Ved en annen anledning ba han portrettmaleren Jacob Munch «gjøre Pavels eldre», altså forandre et portrett fra 1798 eller -99. På det hadde Pavels frisert hår og var kledd etter siste mote; nå fikk Munch i oppdrag å forvandle denne unge presten til en femtiårig «af stadig sygelighed udtæret Biskop». Når det gjaldt denne saken, diskuterte faktisk Riis og Munch om man burde foreta seg slikt.

Kilder: Norsk biografisk leksikon, Wikipedia, Claus Pavels Dagbøger for Aarene 1817-1822 Ugivne (...) af Ludvig Daae, 1899 og Biskop Claus Pavels Autobiographi, 1864.

I ÅSANE KIRKE

Babysang for de minste

› Mandag og torsdag kl 12.00

Kom og bli med på babysang i det flotte kirkerommet i Åsane kirke! Sammen synger vi velkjente barnesanger og regler. Sangene gjør vi levende ved hjelp av bevegelser og sansestimulering.

Aktiviteter for de større

› Løvegjengen (4-åringer)	› Leker og materiell
› Førskolegruppe	› Lekerom og gymrom
› Formingsaktiviteter	› Snekerbod

Andre aktiviteter og fellesarrangementer

› Felles samlingsstund	› Åpne familiedager
› Karneval og julefest	› Internasjonal dag
› Turdager/utflukter	› Babymassasjekurs

Se vår hjemmeside www.aasanemenighet.no og Stjernen Åpen barnehages Facebook-side «Stjernen Åpen barnehage». Her finner du info om hva som skjer i tiden som kommer. Har du spørsmål? Kontakt styrer Kate Bølstad: 55 36 22 62 / 917 24 471. Hjertelig velkommen!

www.aasanemenighet.no

LEGENDEN GRIPER OSS FORTSATT: Biskopshavn menighet setter nok en gang opp den musikalske fortellingen om den unge og uredde Sunniva som for over 1100 år siden satte seg i en robåt et sted langs Irlands kyster uten å ane hvor ferden ville ende. (Arkivfoto: Arnt Thyve)

Storverk om St. Sunniva

Korskolen i Biskopshavn og Biskopshavn Vokal setter nok en gang opp «Må korsets tre slå rot», som er en storslagen forestilling om Sankt Sunniva, Vestlandets skytshelgen.

TEKST: MAGNE FONN HAFSKOR

– Første gang vi satte opp forestillingen var i 2016, og etter braksuksessen den gangen har vi kjent på lysten til å gjøre den igjen, forteller Tonje Askeland, som er musikalsk leder for Korskolen i Biskopshavn.

Verket er skrevet av komponist Odd Johan Overøye og forfatteren og salmedikteren Eyvind Skeie. Musikalsk er det en blanding av irsk folkemusikk, klassisk, jazz og norske folketoner.

Fremførelsen blir i Biskopshavn kirke søndag 17. mars, og forberedelsene går for fullt. Det er mye å øve på og et stort apparat som skal settes i sving.

TRE SOLISTER

- Med hundre sangere på scenen, spennende solister og dyktige musikere gjør vi oss klar for å gi publikum en opplevelse de sent vil glemme, lover Askeland.
- Dette er en forestilling med stor fortellerkraft og flere dramatiske høydepunkt.

Alle solistene har tilknytning til Biskopshavn, men er på ulike stadier i den musikalske karrieren. Hovedrollen som Sunniva spilles av Nadia Alvheim (23). Hun er oppvokst i Åsane og sang i mange år i korene tilknyttet Åsane menighet. Senere var hun med i Biskopshavn ungdomskor. I dag er hun sangstudent ved Universitetet i Agder.

Olav Tryggvason spilles av Severin Rødseth Breck (16). Han er oppvokst og bor i Ytre Sandviken, har vært medlem i Korskolen og har jevnlig solistoppdrag i Biskopshavn kirke.

Den onde irske kongen spilles av Geir Dancke Molvik. Han bor også i Ytre Sandviken, er utdannet sanger ved Grieg-akademiet i Bergen og arbeider til daglig som kordirigent og frilanssanger. Han har gjort mange ulike roller innenfor opera og kirkemusikalske verk.

KRISTENDOMMEN KOM OVER HAVET

Verket ble opprinnelig bestilt av barne- og ungdomskororganisasjonen Ung Kirkesang, og er det første i rekken av tre musikalske fortellinger om Norges helgener; St. Sunniva, St. Hallvard og Olav den Hellige.

– Vi håper at mange vil ta turen til Biskopshavn kirke og få med seg denne spennende fortellingen om den unge og uredde Sunniva, som for over 1100 år siden satte seg i en robåt et sted langs Irlands kyster uten å ane hvor ferden ville ende, avslutter Askeland.

– Hun visste heller ikke at hun kom til å være en av de første som kom til Norge med den kristne troen. Fortellingen om Sunniva har like sterk effekt på oss i dag som den hadde den gangen da den ble fortalt av øyenvitnene.

Biskopshavn kirke, søndag 17. mars. Voksne kr. 200,-/ barn kr. 100,-. Forhåndssalg: Biskopshavn menighetskontor eller via epost til ht262@kirken.no. Dørene åpner 30 minutter før forestillingen begynner.

Ingen er bare det du ser

MED ROM FOR ALLE FARGER: «Vi oppnådde en helt annen kontakt med folk disse få dagene i Beijing enn vi gjorde på et halvt år i Hong Kong» skriver Thrude Deisz. Illustrasjon: Shichahai er et naturskjønt område i Beijing, bygget opp rundt tre kunstige innsjøer. (Foto: Moriolo/Creative Commons)

Mottoet til Kirkens Bymisjon kan gjerne stå som overskrift her. For er det noe livet har lært meg, så er det å ikke tro så lett på antakelser – hverken egne eller andres – og gi hvert enkeltmenneske en sjanse.

AV THRUDE DEISZ

«Så godt at det er deg» sa en tydelig lettet organist etter gudstjenesten. «Fra galleriet så jeg en lyshåret dame med hodet på din manns skulder – og visste ikke hva jeg skulle tro».

Første gang jeg opplevde det jeg nå snakker om var i en dansk butikk. Jeg skulle kjøpe diverse pålegg, og sa – kanskje for å spare tid – «ikke salami, for det tåler jeg ikke». Hvorpå damen bak disken så irritert på meg og sa uhyre spydig: «jaha, og hva kan hun så tåle!»

Jeg hadde hørt at danskene var verdens blideste, og ble nokså paff. Noen sa senere (trøstende!) at hun helt sikkert hadde trodd jeg var svenske – for dem var det mange dansker som ikke tålte. Noe så teit, tenkte jeg.

Apropos: En venninne i Oslo sendte følgende avisutklipp: «Pen leilighet rimelig til leie. NB: Ikke utlendinger, nordlendinger eller bergensere». Det syntes vi var ganske vittig – og for så vidt praktisk – ettersom mange ble spart for bryet med å søke. Egentlig kan jeg bare passe på meg selv: jeg kjenner stadig forutinntatthetens onde tilstedeværelse i mitt eget hjerte, og har til tider trukket ganske forhastede konklusjoner.

RUNDREISE I «BAKVENDTLAND»

Husbonden jobbet en tid i Hong Kong. Ungene og jeg bodde der i perioder. En lærerik, nyttig og spennende opplevelse, ikke minst fordi mye var så annerledes enn hva vi var vant til. «Dette må være bakvendtland» sa yngstemann.

Jeg hadde lange dager for meg selv, var på ensomme oppdagelsesturer, og fikk lest en del – blant annet «Liv og død i Shanghai» av Nien Cheng. Den gjorde et veldig inntrykk på meg. Forfatteren overlevde seks redselsfulle år i enecelle under kulturrevolusjonen – beskyldt for å være vestlig spion – fordi hun hadde arbeidet for et amerikansk selskap. Der var fengsling, henrettelser og massakre.

Før vi reiste hjem igjen til Norge, tok vi en rundreise, blant annet til Thailand – der jeg siste dagen fikk flettet håret i 77 rastafletter – med klirrende glassperler i muntre farger. Vi holdt på å komme for sent til Beijingflyet, og til slutt flettet tre thai-damer desperat, mens drosjen ventet.

Siste stopp var altså Beijing, rett i kommunistland, og jeg hadde Mao og kulturrevolusjonens uhyrligheter friskt i minnet etter å ha lest Nien Chengs bok. På flyplassen stod det ubevegelige soldater i gusjebrune uniformer. De hadde redsomme luer med brede røde bånd og var svarte i øynene. Dessuten bar de på ladde våpen som de virket klare til å bruke ved den minste provokasjon. Det var ikke kjekt!

BLE MØTT MED VENNLIGHET: «I Beijing virket det som om alle kom deg i møte og ønsket å forstå det du sa» skriver Thrude Deisz. (Foto: Thrude Deisz).

Da vi kom til passkontrollen kastet den uniformerte kvinnen i glassboden et stivt blikk på oss. Så sprang hun ut og rett bort til meg. Med et enormt glis grep hun tak i noen av flettene mine, klirret henrykt med perlene, ytret en hel del som vitterlig hørt vennlig ut og klappet meg kjærlig på kinnet – før hun ilte tilbake til buret sitt. Jeg nærmest fløt ut i ankomsthallen på silkepoter – i en sky av forbløffet forvirring – og trodde jeg hadde drømt.

TRE MUNTRE DAMER

Den kvelden snødde det! Store flak dalte ned på de fargerike blomsterbedene utenfor hotellet. Helt uvirkelig det også. Det var blitt kaldt – perlene var iskalde mot halsen – og vi måtte ha fatt i varme klær.

Neste dag fant vi en diger butikk, med kjempehøyde under taket, lite varer, få kunder og mange ansatte. Tre muntre damer strømmet oss i møte. Atter ble det oiet over flettene, jeg ble klappet som var jeg en hundevalp; kvitringen og knisingen ville ingen ende ta.

Til avledning stakk min lattermilde make haken frem – dro i sitt hvite skjegg og sa på norsk: «men jeg da – er ikke skjegget mitt litt fint det også?» Man skulle tro at de skjønnte hvert ord. De nikket trøstende, og han ble behørig klappet – mens de bedyret at selvsagt var hans skjegg veeldig fint! Vi fikk omsider kjøpt tykke jakker med hette og hansker med kaninpels. Og alle var vennlige.

Om kvelden gikk vi aftentur. Da vi skulle krysse gaten bort til en park tok vi – i stedet for påbudt undergang – «snarveien» over kjørebanelen. Da stod det plutselig to nifse soldater i full mundur og vinket bydende på oss. Nå har vi det gående, tenkte vi.

Faktisk var de ganske unge, og de smilte! Den ene hadde hendene lukket om noe, som han viste oss – og der i hans hule hånd var en bitteliten og aldeles nydelig mus. Soldaten rakte den prøvende frem mot meg; og så satt den plutselig i min hånd og pusset seg som et ekorn med de små labbene sine.

«Du kan altså ikke ta den med hjem» sa min sindige husbond bestemt. Kroppsspråk er en fabelaktig ting. Vi «snakket» faktisk sammen; da vi indikerte at vi skulle fly til Norge,

så skjønnte de det. Først i dagslyset dagen etterpå oppdaget vi at det var på Den himmelske freds plass vi hadde vært.

SKU IKKE HUNDEN PÅ HÅRET

I Beijing virket det som om alle kom deg i møte og ønsket å forstå det du sa. Ondsinnete reminisenser fra kultur-revolusjonens vederstyggelighet så vi absolutt ingen ting til.

«Øst er øst og vest er vest og de to skal aldri møtes» er et negativt, men hyppig brukt sitat av Rudyard Kipling. Flyet hjem var fullt av begge sorter og forbrødringen var neppe av det mest påfallende slaget.

Men så ble det vist en Mr. Bean-film, og stemningen steg betydelig; lattervræl og unison gapskratting bølget gjennom flyet. Det fineste var at fellesskapsfølelsen hang igjen lenge etterpå. Folk pratet sammen! Kanskje humor er en vei til mellommenneskelig respekt og forståelse?

I det nye året vil jeg prøve å være mindre forutinntatt, og ikke tro så lett på antakelser – hverken egne eller andres – og gi hvert enkelt menneske en sjanse. «Sku ikke hunden på hårene» heter det. Ikke folk heller, kan jeg legge til.

EN MUR TIL ETTERTANKE: Å gå opp trappene til toppen av Den kinesiske mur er en obligatorisk del av det å være turist i Beijing – og en viktig påminnelse inn i vår egen tid, der murene er flere enn noensinne. (Foto: Privat).

www.eidsvaagauto.no – Følg oss på Facebook

EIDSVÅG AUTO AS

Aut. bilverksted • Karrosseri
Lakkeringsverksted
Eidsvågbakken 21 - 5105 Eidsvåg

Tlf. 55 25 10 20

ASTRI VÅRDAL
Statsautorisert revisor/autorisert regnskapsfører

Revisjon: aksjeselskap, stiftelser, borettslag mm.
Regnskapsføring

Ytre Arna Mail: astri@vaardal.no
Tlf: 55 53 14 94 Nettside: <http://www.vaardal.no>

Rolf's Matbu og Selskapservice

EIDSVÅG I ÅSANE • 28 ÅRS ERFARING

Vi leverer eller du henter!

VI LAGER MAT TIL:

- Konfirmasjon
- Dåp
- Runde dager
- Kurs
- Minnestunder

Eidsvågveien 150 • 5105 Eidsvåg i Åsane
Tlf: 55 29 26 32 • post@rolfsmatbu.no
www.rolfsmatbu.no

Advokatfirmaet

Sigrun Pedersen M.N.A.

Arv/gaver
Barnerett
Familierett
– sambo/ekteskap
Samlivsbrudd
Kjøp/salg fast eiendom
– bolig/hytte

Littleåsvg. 49, 5132 Nyborg.
Inng. C, 3. etg. (Bergen Kontorhotell)

Tlf.: 55 18 86 00
advokat.sigrun.pedersen@hotmail.com

Innsamling av klær, sko og sengetøy til Ukraina

v/Tro-Håp-Kjærlighet

Første og siste lørdag i mnd. kl. 12-14.00
v/Lærerhøgskolen på Breistein,
Olav Bjordalsvei 43

Pakkes i sekker - kr. 50.- pr. sekk

Kontaktperson: 99 64 24 70
www.thk.no

GRAVSTELL

Ønsker du hjelp til å stelle graven?

Vi rydder etter vinteren, og kan plante til påske og 17.mai, sommer og høst, kan legge på vinterdekke og ev mosekrans. Du kan velge noen eller alle av plantingene. Vi sender foto til mobilen din hver gang vi har gjort noe på graven.

GRAVSTELL BERGEN DA
92083093 - 92282060

ADOLF JAHNSEN

Fagerdalen 4, 5039 Bergen, Tlf 55 33 36 00
www.adja.no e-post: post@adja.no

Åsane Senter Kilden Senter Oasen Senter Sletten Senter

Alltid en anledning!

TOPPE BLOMSTER
- fra hjerte til hjerte

www.toppeblomster.no Tlf: 55 18 03 00

 ADVOKATGRUPPEN BERGEN

• Arv/gaver • Familie • Ektepakter • Samliv
• Kontrakter • Kjøp/salg • Trafikk- og transportrett.

15 prosent rabatt til nye klienter fra Arna, Åsane og Osterøy! Hjemmebesøk mulig.

Sandviksbodene 1H-Slaktehuset, 5035 Bergen • Telefon: 920 41950
E-post: bernhard.hauge@agbergen.no • www.agbergen.no

Kjøkken • Bad • Garderobe

Salhusveien 55, 5131 Nyborg
Tlf. 55 53 98 40
www.jcinterior.no

Besøk en av Norges største shop in shop **LENE BJERRE DESIGN®**

Ull er omsorg

JANUS
www.janus.no
Since 1895

Besøk oss gjerne på Janus Kultursenter på Espeland

Kjære leser!

Bladet du nå holder i er et resultat av innsatsen fra mange frivillige fingre. Likevel er det en del kostnader med produksjonen av hvert blad.

Stor takk til alle dere som har bidratt økonomisk til bladet, dette er med på å gjøre det mulig å utgi bladet. Vi er frimodige nok til å vedlegge en giro i dette bladet i håp om mulig bidrag til fortsatt utgivelse.

Det er mulig å få skattefradrag på gaver der totalt årsbeløp overstiger kr 500.

På forhånd takk til de som finner anledning!

Vennlig hilsen Bjørn Otto Aarheim,
styreleder for menighetsbladene i Åsane prosti

Glimt fra kirken

På julegudstjenestene hadde vi et «ekte» Jesus-barn med oss, og en måned etter var vi gjester på Marias Minde.

AV TOR MARTIN KOPPANG

«EKTE» JESUS: Vibeke Lokøy spilte Maria i juleevangeliet sammen med sitt barn på den ene av julaftensgudstjenestene. Geir Dancke Molvik hadde rollen som Josef. (Foto: Tor Martin Koppang).

Siw Frantzen med sitt barn deltok på barnehagegudstjenesten, mens Vibeke Lokøy og Elizabeth Ligan Kvandal spilte juleevangeliet sammen med hvert sitt barn på julaftensgudstjenestene. Geir Dancke Molvik hadde rollen som Josef. Takk for at dere var med og gjøre dette mer begripelig for oss alle!

En måned senere samlet vi oss omkring 50 personer fra St. Paul og Biskopshavn menighet til vesper (ettermiddagens tidebønn) på Marias Minde. Dette var en del av Bønneuken for kristen enhet.

Det er en god tradisjon å samles fra begge menighetene en torsdag i slutten av januar til felles bønn. Etter gudstjenesten hadde nonnene, ledet av søster Mary, laget til god kveldsmat. Takk for gjestfrihet og god mat! Til neste år er alle velkommen til Biskopshavn kirke.

ØKUMENISK GUDSTJENESTE PÅ MARIAS MINDE: Det er en god tradisjon å samles fra begge menighetene en torsdag i slutten av januar til felles bønn. (Foto: Thrude Deisz).

Å gjøre Jesus kjent der få vet hvem han er

I Estland stod den evangelisk-lutherske kirken (EELK) svekket tilbake ved Sovjetunionens fall rundt 1990. Nå arbeider en med å gjøre Jesus kjent for en generasjon som er ukjent med kristentroen.

AV TOR MARTIN KOPPANG

Arbeidet konsentreres rundt å bygge opp to nye menigheter i EELK, en i Saku og en i Mustamäe i Tallinn.

Et særlig mål for menighetene er å nå ungdommen med evangeliet. Sammen kan vi få det til å skje. Vi kan bekjempe urettferdigheten i at folk faktisk ikke har fått bli kjent med Jesus under Sovjet-tiden. Heldigvis er det slik at det nytter å gjøre noe med det!

– Vi prøver å finne en sunn balanse mellom utadrettet virksomhet og arbeid for og blant dem som alt er døpte og konfirmerte medlemmer, sier Magne Mølster. Han er NMS-misjonær i Estland, og prest i Saku. Saku er en forstad til Tallinn, Estlands hovedstad.

Dette er en del av det misjonspregede arbeidet til den nystiftede Saku St. Thomas menighet, som støttes av NMS. Og det er ikke bare fotballspill de 10-20 guttene og unge mennene som samles hver fjortende dag er med på. Det er andre samlinger også, og de er forbeholdt guttene og mennene. Disse samlingene blir brukt til å undervise om Jesus og om det å være mann.

Magne Mølster (foto: Privat)

Dette var en smakebit av det arbeidet som vi i Biskopshavn er med på å støtte gjennom menighetens og konfirmantenes misjonsprosjekt. For vi vil være med å gjøre Jesus kjent der mennesker vokser opp og er ukjente med kristentroen.

Min salme

Salige visshet

Salmer som vi opplever har en god tekst og melodi, appellerer til følelsene våre og kan bli en svært emosjonell opplevelse.

AV JOHN ALEXANDER CLEVELAND

SKREV 8000 RELIGIØSE SANGER:
Frances Jane «Fanny» Crosby (1820-1915) ble blind som seksåring. Dette forhindret henne ikke i å bli lærer i New York for blinde barn og dessuten skrive over 8000 hymner og salmer. (Foto: Ukjent, 1906)

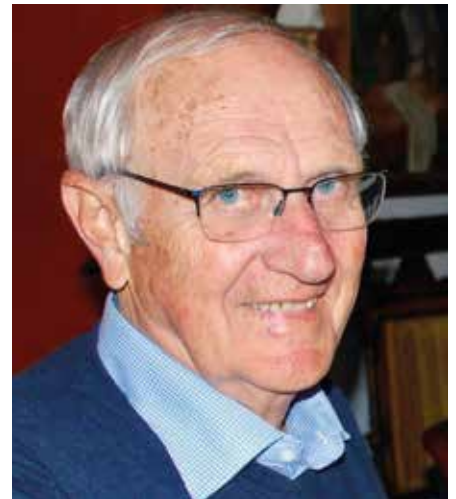
Fra barndommens erindringer, spesielt i påsketiden på hytten fra øverste køyseng, husker jeg godt min mors stadige nynning og synging på påskesalmene. Hun hadde bakgrunn fra koret i Centralkirken og utvalget var rikholdig og velklingende.

Senere ungdomsminner med fin lovsang og salmer har jeg fått både fra Oasebevegelsen og kirkerommet. En salme det var lett å bli glad i er Salige visshet (Norsk salmebok nr. 490). Det er en lovsang som gir håp, trygghet og glede. Første verset forteller dette tydelig:

«Salige visshet: Jesus er min! / Han er min hyrde, kaller meg sin. / Salige visshet! Allting er vel! / Jesus har kjøpt meg, legem og sjel! / Han er min glede, han er min sang, / ham vil jeg prise livsdagen lang. / Ham skal jeg evig love hos Gud, / han er min brudgom, jeg er hans brud.»

Salmen blir som en liten andakt med Jesus som betalte med eget liv for å kjøpe oss fri fra dommen.

Gleden ved denne salmen hadde jeg også felles med min kone. Den ble

John Alexander Cleveland (foto: Thrude Deisz)

derfor brukt i hennes bisettelse i Biskopshavn i fjor.

Salmens forfatter er Frances Jane «Fanny» Crosby (1820-1915), som ble blind som seksåring. *Salige visshet* (Blessing Assurance) ble oversatt til norsk i 1909 og er en av hennes mest kjente.

Den har nok gitt håp, trøst og glede til mange.

Biskopshavn YMC: Vårens program

- Onsdag 13. februar: Jordan rundt alene i seilbåt. Stig Arne Ørsnes er vår navigatør og kaptein.
- Onsdag 6. mars (askeonsdag): Vi starter med en kort gudstjeneste kl. 19.30. Deretter samles vi i Småsalen til kvelds og samtale.
- Lørdag 23. mars: Distriktskonferanse i Erdal kirke kl. 10.00.
- Onsdag 10. april: Vandring i Det hellige land. Turleder er vår kretsleder Arne Mosefinn.
- Onsdag 8. mai: Omvisning.
- Mandag 10. juni: Gudstjeneste ved Ankerhytten kl. 12.00.
- Søndag 16. juni: Kretstur til Bergsdalen med gudstjeneste i Bergsdalen kirke og middag på Bergsdalstunet.

Klubben er knyttet til KFUK-KFUM, nasjonalt og internasjonalt (YMCA). Møtene er åpne for alle interesserte. De fleste møtene holdes i Biskopshavn kirke, Småsalen, og begynner kl. 19.30. I tillegg til et foredrag blir det kaffekos og tid til en hyggelig prat. Vil du vite mer, kan du kontakte styret: Solveig Skaar (55330088), Atle Roness (97078381), Bjørn Nygaard (93868040) og Nils Agnar Eldholm (92837577).

Velkommen til oss, Benjamin!

Benjamin Anda er teologistudent ved NLG Høyskolen, og skal frem til og med palmesøndag ha stiftspraksis i Biskopshavn og Eidsvåg på en rekke gudstjenester i de to menighetene. Vi ønsker ham hjertelig velkommen.

Formiddagstreffene

Velkommen til nytt semester på Formiddagstreffene. Vi starter dagen kl. 11.30 med formiddagsgudstjeneste i kirken. Kl. 12.00 går vi inn i storsalen og spiser god lunsj sammen. Deretter er det et flott kulturarrangement, se program under. Vi slutter av ca. kl. 14. Velkommen til nye og gamle. Ta gjerne med en venn eller bekjent.

Program våren 2019

- **14. februar:** Dag Lindebjerg: Min reise gjennom kystkulturen.
- **28. februar:** Karstein Stene: Kunstneren Catarina Saltnes sitt liv og kunst.
- **14. mars:** Pensjonistorkesteret.
- **28. mars:** Sverre Trøtteberg: «Perledykk i poesi og prosa» med musikkinnslag.
- **11. april:** Christen Christensen: Mer om Skagen-malerne.
- **25. april:** Utlodning.
- **9. mai:** Vårfest med barnekoret.
- **23. mai:** Vårtur.

Julejazz i kirken

JULEJAZZ I BISKOPSHAVN: Hardanger Big Band og Biskopshavn Vokal fremførte først noen numre hver for seg, før de avsluttet med seks fellesfremføringer. (Foto: Anne-May Telstø Bueide).

Nøyaktig måned før julaften inviterte menigheten til julejazz med Hardanger Big Band og Biskopshavn Vokal.

AV THRUDE DEISZ

– Dette prosjektet var et løft for oss. Storbandjazz er en sjanger vi normalt ikke har brukt tid på fordi det krever instrumentalt følge av en viss type. Dét fikk vi her, sier kordirigent Kathrine Bachmann Thorstenson.

Flere av sangerne sa det samme; det var en fabelaktig og nesten uvirkelig opplevelse å stå der og synge med all den mektige musikken rundt seg. Uten forkleinelse for de andre supre solistene og vokalistene denne kvelden, så ble kveldens store overraskelse å høre Hilde Helens flotte tenor med bandet. Ifølge korets dirigent hadde det vært litt av en seier «å få henne ut på vannet», selv om hun i sin spede ungdom hadde sunget med en mindre gruppe hjemme i Sogn.

Repertoaret var nydelig og variert, med fellesdelen til sist, der kor og orkester sang og spilte sammen, som et stort jublende crescendo. Kveldens siste nummer var Amazing Grace. Da sang et henrykt publikum med, og taket – som vitterlig hadde vibrert gjennom hele konserten – tok nesten av! Det var en varm og tilfreds tilhørerskare som strømmet ut i vinterkvelden, glade for at de hadde tatt seg tid til denne gode opplevelsen.

10. februar til 7. april

Menighetskontoret:

tlf. 55 36 22 30,
e-post: biskopshavn.menighet@bergen.kirken.no

Sokneprest

Tor Martin Koppang
tlf.: 47481272
e-post: tk258@kirken.no

Kapellan

Håkon Økland Kinsarvik
97644169
e-post: hk482@kirken.no

Kantor

Tonje Eriksen Askeland,
tlf. 55 36 22 34 / 900 98 551
e-post: ta749@kirken.no

**Kirketjener/
frivillighetskoordinator**

Nadine Larsen,
tlf. 55 36 22 35 (priv. 45 80 84 43),
e-post: nh728@kirken.no

Administrasjonsleder

Jan Erik Tangen,
tlf. 55 59 71 66,
e-post: jt684@kirken.no

Leder for menighetsrådet:

Trosopplærer
Hilde Helen Trovåg,
tlf. 924 08 674
e-post: ht262@kirken.no

Diakonater: henv. Menighetskontoret.

Kirkens Familierådgivning, Biskopshavn:

Mandag-fredag kl. 09.00-15.00.
Ettermiddag etter avtale.
Tlf. 55 25 11 50.

Redaktør: Magne Fonn Hafskor

Mobil: 922 94 877
e-post: eyecu@online.no

Annonseansvarlig: Torill Hatlebrekke Husebo

Mobil: 99550787/ epost: thh@bkkfiber.no

Redaksjonskomite:

Thrude Deisz, Lise McKinnon,
Nadine Larsen.
Epost: helgredaksjonen@gmail.com

Nettside Biskopshavn menighet:

www.biskopshavnmenighet.no

Nettside Bergens Kirkelige Fellesråd:

www.bkf.no

Kirkens SOS: tlf.: 22 40 00 40

www.kirkens-sos.no

Helg nr. 2-2019 kommer ut

torsdag 4. april. Frist for levering

av stoff lokalt er fredag 15. mars.

Redaksjonen avsluttes fredag 22. mars.

**Søndag 10. februar, 6.søndag i
åpenbaringstiden**

Mark. 13,21-27: «Med stor makt og herlighet»,
Ordspråkene 4,18-27; Åp. 22, 12-17
Kl. 11.00: Gudstjeneste v/Koppang. Dåp.
Nattverd. Takkoffer: Menighetsarbeidet.

Torsdag 14. februar

kl. 11.30: Formiddagstreff som starter med
gudstjeneste i kirken

Søndag 17. februar, såmannssøndagen

Matt. 13, 24-30: «Himmelriket», 5.Mos. 6, 1-9;
2. Tim. 1,1-5; 14-17
Kl. 17.00: Supersøndag v/Kinsarvik.
Tårnagentene fra 4.trinn deltar. Takkoffer:
Bibelmisjonen i regi av Bibelselskapet. Kirkecaffi
og bingo etter gudstjenesten.

Søndag 24. februar, Kristi forklaresdag

Lukas 9,28-36: «Dette er min Sønn», 2.Mos.
34,27-35; 2.Kor.3, 12-18
kl. 11.00: Gudstjeneste v/Koppang. Nattverd.
Takkoffer: Menighetsarbeidet.

Torsdag 28. februar

kl. 11.30: Formiddagstreff som starter med
gudstjeneste.

Søndag 3. mars, fastelavnssøndag

Lukas 18, 31-34: «Se, vi går opp til Jerusalem»,
Jes. 52,13-15; 1. Tim. 2, 1-6a
kl. 11.00: Gudstjeneste v/Koppang. Nattverd.
Takkoffer: KFUM/K.

Onsdag, 6. mars, askeonsdag

Markus 2, 18-20: «faste»
kl. 19.30: Skriftemålgudstjeneste i Biskopshavn
(felles med Eidsvåg kirke) v/Koppang. Askekors.
Allment skriftemål. Etter gudstjenesten:
Kveldsmat sammen med Y's Men.

Søndag 10. mars, 1. søndag i fastetiden

Matteus 26, 36-45: «Du må ikke sove», 2.Sam.
12,1-10; Hebr. 5, 7-9
kl. 18.00: Ung messe v/Koppang/Langeland.
Nattverd. Takkoffer: Misjonsprosjektet i Estland.
Konfirmantene fra Biskopshavn og Sandviken.
Basar etter gudstjenesten til inntekt for
konfirmantprosjektet.

Torsdag 14. mars

kl. 11.30: Formiddagstreff som starter med
gudstjeneste

Søndag 17. mars, 2. søndag i fastetiden

Lukas 13, 22-30: «Kjemp», Jes. 55, 1-7; 2. Kor.
6,1-10
kl. 11.00: Gudstjeneste v/ Kinsarvik. Nattverd.
Takkoffer: Menighetsarbeidet.

Søndag 24. mars, Maria budskapsdag

Lukas 1, 39-45: « Velsignet er du », 1.Sam. 1,
21-28; Apgj. 16, 12-15
kl. 11.00: Gudstjeneste ved Benjamin Anda.
Nattverd. Takkoffer: Israelsmisjonens
Bridgebuilder.

Torsdag 28. mars

kl. 11.30: Formiddagstreff som starter med
gudstjeneste

Søndag 31. mars, 4. søndag i fastetiden

Lukas 22, 28-34: «Jeg ba for deg», Sakarja 3,
1-5; 2. Kor. 12, 7-10
kl. 11.00: Gudstjeneste v/Koppang. Nattverd.
Takkoffer: Menighetsarbeidet.

Søndag 7. april, 5. søndag i fastetiden

Joh. 6, 24-36: «Guds brød», 5.Mos. 8,2-3;
1. Kor. 10,16-17
kl. 11.00: Gudstjeneste ved Kinsarvik. Nattverd.
Takkoffer.

Mandager:

17.30-18.30: Barneklubb 4-7 år
18.45-21.00 Biskopshavn Vokal

Tirsdager:

11.00-12.15 Babytreff
18.00-19.30: Speiderne – er ikke i gang i vår.
Vi mangler ledere – interesserte bes melde
seg til Menighetskontoret.

Onsdager:

10.30-11.30: Trim.

14.30-15.15: Biskopshavn aspirantkor
(jenter 1. trinn)

15.15-16.00: Biskopshavn aspirantkor
(jenter 2. trinn)

17.00-18.00: Biskopshavn jentekor (3.-5. trinn)

18.00-19.30: Ungdomskor (6. trinn +)

Torsdager:

14.30-15.30: Biskopshavn guttekor
(fra 1. trinn og oppover)

2. hver torsdag:

Kl. 11.30: Formiddagsgudstjeneste og
eldretreff
Formiddagstreffene våren 2019:
14.02, 28.02, 14.03, 28.03, 11.04,
25.04, 09.05, 23.05 (vårtur)

En onsdag i måneden

...har Y's Men's Club (YMC) møter i
"Småsalen".

SLEKTERS GANG

Døpte:

11.11.18 Alma Hjorth Frantzen
18.11.18 Ole Waage Kloven
18.11.18 Synne Jacobsen Moen
09.12.18 Aurora Holum Fredbo
09.12.18 Hedda Kringlåk Valdernesnes
26.12.18 Else Misje Hellevik
06.01.19 Eva Rehem Ekse

Vigde:

27.12: Eirik Hordvik
og Trude Iren Rasmussen

Døde:

29.10. Solveig Irene Rindal Onarheim
10.11. Paal Kahrs
13.11. Turid Johanne Eikeseth
17.11. Marit Dale
27.11. Thorvald Frimanslund Jellestad
21.12. Mina Karlsen
23.12. Michael Knutsen
27.12. Oddvar Emil Bjørk
02.01. Carina Vågenes
19.01. Eli Amanda Øyregy

Ønsker du
fotbehandling i ditt eget hjem?

Autorisert fotterapeut
kommer hjem til deg!

Ta kontakt på telefon
55 95 23 43 e. kl 17

